

Політики виступають першими в ряду суб'єктів, що формують аграрну політику держави. У законодавчих органах економічно розвинутих країн не так багато представників фермерів, оскільки на сьогоднішній день даний клас становить 1-2% загальної чисельності населення цих країн. Однак політики активно голосують за підтримку аграрного сектора. З одного боку, це свідчить про розуміння ними виняткової ролі агропродовольчого сектора у задоволенні однієї з першочергових суспільних потреб, а з другого – політики керуються прагматичнішими міркуваннями – бути переобраними на наступний термін, отримати політичні та суспільні дивіденди [2].

Інформаційні джерела:

1. Агропромисловий комплекс в системі зовнішньоекономічної діяльності України / Саблук П.Т., Фесина А.А., Власов В.І. та ін. ; за ред. П.Т. Саблука. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2005. 242 с.
2. Могильний О.М. Регулювання аграрної сфери. Ужгород : ІВА, 2005. 400 с.
3. Янчук В.З. Аграрне право України : підручник. Київ : Юрінком-Інтер, 1999. С. 72.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Гуда Н. Е., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток ринкових відносин в Україні зумовив потребу інституційного обґрунтування державного регулювання цін та ціноутворення національної економіки. Однак для забезпечення ефективності цього процесу доцільно проаналізувати, вивчити та узагальнити особливості державного регулювання ринкових процесів у промислово розвинених країнах та

ціноутворення зокрема. Важливо осмислити та узагальнити надбання економічної науки, наукових положень та практичного досвіду ціноутворення розвинених країн, накопичених в умовах ринку для звільнення від застарілих підходів, збереження й використання всього актуального.

Ринкова система ціноутворення в аграрному секторі не повинна відриватися від рівня витрат виробництва та величини вартості продукції. Ціна може коливатися в певних межах: мінімальний її рівень при реалізації визначається витратами на виробництво продукції, а максимальний — попитом. «Мінімальний рівень цін повинен бути спрямований на захист інтересів сільськогосподарських товаровиробників, тобто на відшкодування витрат виробництва (з урахуванням інфляції) та на забезпечення гарантованого прибутку за умов спаду виробництва» [6, с. 92].

Сучасний господарський механізм регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств повинен створювати рівні умови господарювання для всіх галузей виробництва і сфер діяльності, враховуючи економічні закони, сезонність сільськогосподарського виробництва, оборотність капіталу. Дія механізму характеризується двома основними складниками, що керують його спрямованістю і визначають ефективність: державним регулюванням та ринковими методами. Державне регулювання цін в Україні регламентується законами «Про ціни та ціноутворення», «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», «Про місцеве самоврядування в Україні» з відповідними змінами та доповненнями, які встановлюють основні правила формування цін у країні, методи їх регулювання, порядок контролю над цінами та відповідальність за його порушення, права та обов'язки окремих органів виконавчої влади у сфері ціноутворення [6, с. 58].

Цінове регулювання значною мірою стримує розвиток бізнесу, тому його скасування позитивно вплине на малі та середні підприємства України. Таке регулювання не дає змоги встановлювати ціну, яка б відповідала економіці виробництва, що перешкоджає відновленню виробничих

потужностей підприємств, запровадженню інновацій, та, як наслідок, підвищенню ефективності виробництва. Це негативно впливає як на виробника, який утрачає доступні канали збуту, так і на споживача, котрий не зможе знайти дешеві товари на полицях найближчого магазину. І передусім це стосується не великих роздрібних мереж, а звичайних магазинів.

Скасування державного регулювання цін також полегшить умови ведення бізнесу за рахунок відміни декларування цін. Це дасть змогу як скоротити витрати держави на обслуговування процедури, так і зменшити корупційні ризики й адміністративне навантаження на мале та середнє підприємства. Хоча обмеження втручання держави у цінове адміністрування є необхідним елементом децентралізації, українське суспільство не має одностайної думки щодо своєчасності цього кроку. Обговорюються також і межі реформи: повна відміна цінового адміністрування або часткова, за якої держава залишає за собою право контролювати ціни на певні категорії продукції. Основний ризик, пов'язаний із цим, – підвищення цін на основні продукти харчування: дитяче харчування, хліб, борошно, цукор, крупи, м'ясо-молочні продукти, яйця, соняшникову олію тощо. У разі зняття державою обмежень ціни на зазначені групи товарів підуть у вільне плавання.

Загалом, інструментарій, який можуть застосовувати урядові органи для підтримки цін, можна поділити на три групи: стабілізація через позикові ставки (закупівля урядом продукції з метою доведення ринкових цін до рівня еквівалентних); обмеження пропозиції продукції (обмеження урядом виробництва продукції, як правило, через консервацію сільськогосподарських угідь); прямі компенсаційні платежі (уряд компенсує товаровиробнику різницю між поточною ринковою і еквівалентною ціною).

Основними напрямками удосконалення цінового механізму в аграрному секторі є: комплексний підхід до формування цін на всіх стадіях відтворювального циклу із застосуванням єдиної у народному господарстві методологічної бази; поступовий перехід від регульованих до вільних цін за

активної ролі держави в забезпеченні еквівалентного обміну та платоспроможного попиту населення на сільськогосподарську продукцію; обмеження цін на продукцію монополій, жорсткий антимонопольний контроль за цінами на матеріально-технічні ресурси, енергоносії та послуги; поступове наближення внутрішніх цін до цін світового ринку [10].

Ціновий механізм має сприяти розміщенню сільськогосподарського виробництва, підвищенню ефективності всіх галузей аграрного сектору. Взаємозв'язок і взаємозалежність цін зумовлені тим, що всі ціни формуються на єдиній методологічній основі, господарська діяльність усіх підприємств, сфер виробництв, галузей економіки взаємозв'язана й утворює єдиний господарський комплекс. Держава через ціновий механізм повинна сприяти конкурентоздатності виробленої в аграрній сфері продукції і забезпеченню еквівалентності міжгалузевого обміну. Для сільськогосподарських підприємств формування цінової політики має першочергове значення, тому що правильне визначення та розробка концепції ціноутворення впливають на виробничо-господарську діяльність підприємства.

Інформаційні джерела :

1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств. 2-ге вид., допов. і перероб. К. : КНЕУ, 2002. 624 с.
2. Мазур Н.А. Фактори ціноутворення в системі формування ефективного аграрного сектору. *Наук. вісник Національного аграрного університету*. К., 2008.С. 119 – 299.

АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ

**Кирилюк Є. М. д-р. екон. наук, професор,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького**